

Kronofogdemyndighetens allmänna råd

ISSN 1653-9931

Kronofogdemyndighetens allmänna råd om bestämmande av förbehållsbeloppet vid löneutmätning under år 2025¹;

KFM A 2024:1
Verkställighet och
indrivning

Utkom från trycket
den 9 december 2024

beslutade den 2 december 2024 i anslutning till myndighetens föreskrifter (KFMFS 2024:1) om bestämmande av förbehållsbeloppet vid löneutmätning under år 2025 följande allmänna råd om bestämmande av förbehållsbeloppet m.m. under år 2025.

1 Normalbelopp

Av 7 kap. 5 § första stycket utsökningsbalken (UB) framgår att den del av lönen som inte får tas i anspråk genom utmätning (förbehållsbeloppet) bestäms med ledning av ett normalbelopp.

Kronofogdemyndigheten har i föreskrifter (KFMFS 2024:1) om bestämmande av förbehållsbeloppet vid löneutmätning under år 2025 (föreskrifterna) beslutat om normalbeloppens storlek.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket UB ska normalbeloppen anses omfatta alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnad, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen.

Allmänna råd:

Till vanliga levnadskostnader bör räknas i ett hushåll normalt förekommande utgifter såsom t.ex. för kost, kläder, tvätt, hygien, gas, hushållsel, telefon, internetuppkoppling, TV-abonnemang, försäkrings- och medlemsavgifter samt mindre utgifter för tillfälliga behov.

När det nedan anges att normalbeloppet kan minskas t.ex. med sidoinkomst ska gäldenären slutligen alltid erhålla det belopp för sina vanliga levnadskostnader som följer av föreskrifterna.

Om skäl föreligger kan Kronofogdemyndigheten göra avvikelser från normalbeloppen i situationer som beskrivs i det följande.

¹ Beträffande 2024, se KFM A 2023:1. Ändrade och nytillkomna partier i förhållande till KFM A 2023:1 är markerade med kantstreck. Vissa redaktionella ändringar har gjorts utan att detta har markerats.

2 Familjeförhållanden

Av 7 kap. 5 § UB framgår att normalbeloppen avser ensamstående, sammanlevande makar och därmed jämställda samt barn.

Allmänna råd:

Med uttrycket makar avses även personer som ingått registrerat partnerskap.

Med uttrycket därmed jämställda avses två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll (sambor).

Med uttrycket barn avses sådant barn som en gäldenär, dennas sammanlevande make eller sambo varaktigt bor tillsammans med och är skyldig att försörja enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken (försörjningsberättigat barn).

Ej försörjningsberättigade barn bör inte beaktas vid beräkningen av förbehållsbeloppet.

Är ett barn gäldenär bör det anses vara ensamstående.

3 Avvikelser från normalbeloppen**3.1 Avdrag****3.1.1 Sidoinkomst****Allmänna råd:**

Om gäldenären har regelbunden sidoinkomst bör förbehållsbeloppet minskas med ett belopp som motsvarar sidoinkomsten efter avdrag för preliminär skatt.

3.1.2 Sammanlevande makes eller sambos inkomst**Allmänna råd:**

Om gäldenären lever tillsammans med make eller sambo och denna har inkomst, bör inkomsten tas med vid beräkningen av gäldenärens förbehållsbelopp. Detta sker genom att gäldenärens förbehållsbelopp bestäms utifrån makes eller sambos förmåga att bidra till betalningen av familjens gemensamma kostnader inklusive bostadskostnad. Dessa kostnader bör fördelas på så sätt att respektive make eller sambo svarar för den del av kostnaderna som motsvarar dennas inkomst i förhållande till deras sammanlagda inkomster (proportionering). Beräkningen sker på sätt som framgår av avdelning I och II i blanketten KFM 9416². Vid beräkningen bör avdrag göras för preliminär skatt samt för kostnader för fullgörande av tjänst enligt vad som anges i punkt 3.3.2.

² Se bilaga till Kronofogdemyndighetens information om bestämmande av förbehållsbeloppet vid löneutmätning (KFM M 2024:1).

3.1.3 Barnbidrag och underhållsbidrag m.m. till försörjningsberättigat barn

Allmänna råd:

Om normalbelopp bestämts för försörjningsberättigat barn, bör beloppet minskas med:

- Allmänt barnbidrag, flerbarnstillägg, förlängt barnbidrag, studiebidrag och extra tillägg till detta. Bor barnets föräldrar ihop minskas barnets normalbelopp med hela barnbidraget. Om barnets föräldrar inte bor ihop minskas barnets normalbelopp med den del som gäldenären får.
- Underhållsbidrag, underhållsstöd samt förlängt underhållsbidrag och förlängt underhållsstöd för studerande.
- Pension eller annan ersättning enligt 7 kap. 1 § UB som barnet får efter avdrag för preliminär skatt.

Minskningen får inte vara större än barnets normalbelopp.

Vid växelvis boende bör gäldenären tillgodoräknas ett halvt normalbelopp för barnet.

Om ett försörjningsberättigat barn är gäldenär minskas barnets normalbelopp först med barnbidrag/studiebidrag och underhållsbidrag/underhållsstöd samt därefter med annan inkomst, exempelvis barnpension.

3.1.4 Förmåner

Allmänna råd:

En gäldenär kan ha förmåner från arbetsgivare som hör till vanliga levnadskostnader. Normalbeloppet bör minskas med värdet av sådan förmån.

3.2 Tillägg till normalbeloppen för familjens gemensamma kostnader

Allmänna råd:

Tillägg till normalbeloppet kan göras om det finns ett yrkande från gäldenären om vilka kostnader som bör beaktas. Ingår normalbelopp för flera personer i förbehållsbeloppsberäkningen, bör frågan om tillägg bedömas utifrån samtliga familjemedlemmars behov. Kronofogdemyndigheten kan begära att uppgifter om tillägg styrks av gäldenären.

3.2.1 Kostnader för barnomsorg

Allmänna råd:

Tillägg till normalbeloppet bör göras för kostnader på grund av nödvändig barnomsorg.

3.2.2 Kostnader för sjukdom**Allmänna råd:**

Tillägg till normalbeloppet bör göras för kostnader till följd av sjukdom. Tillägget bör minskas med ersättning för sådan kostnad som utbetalas av Försäkringskassan eller på annat sätt.

Finns högkostnadsskydd bör detta beaktas.

3.3 Tillägg till normalbeloppen för gäldenärens personliga kostnader**Allmänna råd:**

Tillägg till normalbeloppet bör även göras för gäldenärens betalning av fordran med företrädesrätt, kostnader för fullgörande av tjänst samt umgängeskostnader.

Tillägg till normalbeloppet kan göras om det finns ett yrkande från gäldenären om vilka kostnader som bör beaktas. Kronofogdemyndigheten kan begära att uppgifter om tillägg styrks av gäldenären.

3.3.1 Fordran med företrädesrätt

Av 7 kap. 4 § UB framgår att i förbehållsbeloppet ska inräknas belopp som motsvarar vad gäldenären betalar till annan, som vid utmätning av lön m.m. har bättre rätt till lönen. Vid utmätning för fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 UB ska även betalningsskyldighet till annan som har lika rätt som sökanden beaktas.

Allmänna råd:

Av samma anledningar som underhållsbidrag enligt 7 kap. 17 § UB kan jämkas i en fördelningssituation bör motsvarande jämkning göras vid bestämmande av förbehållsbeloppet.

Om betalningen avser fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 UB, kan utmättnings- och förbehållsbelopp påverkas. Detta blir aktuellt då utrymme inte finns för de löpande fordringarna både i löneutmätningen och vid den frivilliga betalningen.

Förbehållsbeloppet bör beräknas på sätt som framgår av avdelning IV i blanketten KFM 9416³.

Om betalningen avser såväl löpande fordran som skuld kan även skälig avbetalning på skuld accepteras. Det krävs dock att löneutmätningen sker för fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 UB och att utrymme finns för betalning överstigande de löpande fordringarna.

Även vid löneutmätning för annan fordran bör skälig avbetalning på skuld accepteras, under förutsättning att

³ Se bilaga till Kronofogdemyndighetens information om bestämmande av förbehållsbeloppet vid löneutmätning (KFM M 2024:1).

avbetalningen avser och avräknas från fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 UB.

3.3.2 Kostnader för fullgörande av tjänst

Allmänna råd:

Tillägg till normalbeloppet bör göras för gäldenärens kostnad för fullgörande av tjänst. Vid beräkningen av tillägget bör tillämpas de bestämmelser som gäller för avdrag för motsvarande kostnader vid taxering enligt 12 kap. 1, 4-8, 10-22, 24-32 och 37 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

Då gäldenären uppbär ersättning för ökade levnadskostnader (traktamenten) eller för resa med egen bil i tjänsten bör inte tillägg göras till normalbeloppet. I sådant fall bör arbetsgivaren upplysas om att beslutet om löneutmätning endast avser, förutom lön, den del av traktaments- eller bilersättningen som vid skatteavdrag behandlas som lön.

Tillägg bör även göras om gäldenären har resekostnader för att söka arbete eller delta i andra åtgärder som kommunen eller Arbetsförmedlingen anordnar.⁴ Om gäldenären erhållit ersättning för resekostnaderna bör tillägget minskas med motsvarande belopp.⁵

3.4 Bedömning av yrkade kostnader

Allmänna råd:

Vid bedömningen av hur ett behov hos gäldenären och dennes familj ska beaktas bör utgångspunkten vara vad som är lämpligast i det enskilda fallet; Om behovet är varaktigt bör Kronofogdemyndigheten i första hand göra tillägg till normalbeloppet för kostnaden. Om behovet är tillfälligt är det som regel lämpligare att hantera det genom anstånd med löneutmätning.⁶

4 Bostadskostnad

Av 7 kap. 5 § andra stycket UB framgår att bostadskostnaden ska beräknas särskilt och läggas till normalbeloppen.

Allmänna råd:

Vid bestämmande av förbehållsbeloppet bör den faktiska bostadskostnaden läggas till normalbeloppen. Med den faktiska kostnaden avses bostadskostnaden med avdrag för eventuellt förekommande tillägg och bidrag, exempelvis bostadstillägg, boendetillägg och bostadsbidrag.

⁴ Se Svea hovrätts beslut 1999-07-13 i mål ÖÅ 4277-99 (RIC 43/99) och RÅ 2008 ref 31.

⁵ Jämför förordning (2015:500) om resebidrag.

⁶ Se NJA 2023 s. 662.

KFM A 2024:1

Bor gäldenären på egen bostadsfastighet bör hänsyn tas till räntekostnader och nödvändiga driftskostnader samt till skälig amortering. Räntekostnader och amortering på bostadslån bör endast beaktas om fastigheten pantförskrivits för lånet.

Bor gäldenären i en bostadsrättslägenhet är månadsavgiften bostadskostnad. Räntekostnader och skälig amortering beaktas om bostadsrätten pantförskrivits för lånet.

4.1 Schablonhyra

Allmänna råd:

Om bostadskostnaden inte är känd, kan Kronofogdemyndigheten med ledning av kostnadsläget på orten beräkna kostnaden för en bostad av skälig storlek för gäldenären (schablonhyra).

5 Anstånd

Kronofogdemyndigheten får enligt 7 kap. 11 § UB på begäran av gäldenären, bevilja anstånd under pågående löneutmätning endast om sökanden medger det eller om det finns särskilda skäl. Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl för anstånd ska gäldenärens och dennes familjs personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt beaktas.

Avseende bedömningen om ett behov hos gäldenären och dennes familj bör beaktas genom anstånd eller genom tillägg till normalbeloppet, se punkt 3.4.

Allmänna råd:

Särskilda skäl för anstånd kan t.ex. vara sjukdom, olycksfall och andra omständigheter som gäldenären inte kunnat råda över eller förutse. Vid bedömningen av om särskilda skäl finns bör det i viss mån beaktas den tid som löneutmätning pågått och beräknas pågå. En gäldenär kan få anstånd mer än en gång under pågående löneutmätning, så länge de grundläggande kraven för anstånd är uppfyllda.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 januari 2025 och gäller till och med den 31 december 2025.

På Kronofogdemyndighetens vägnar

FREDRIK ROSENGREN

Ulrika Lindén